

Meer informatie en ondersteuning

Voor meer informatie over en ondersteuning bij het indienen van een klacht over (seksueel) misbruik kun je contact opnemen met het interkerkelijk samenwerkingsverband betreffende seksueel misbruik in pastorale relaties, Meldpunt SMPR. Vertrouwenspersonen verbonden aan dit meldpunt kunnen je bijstaan of zo nodig doorverwijzen. Volledigheidshalve: voor kerkenraden is in deze moeilijke kwesties ook begeleiding mogelijk, namelijk door een gemeentebegeleider-SMPR. Een aanvraag hiervoor kan gedaan worden bij de coördinator. Daarnaast is een brochure beschikbaar met informatie over hulp na seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties, getiteld 'Over grenzen heen'. En er is een algemene handreiking specifiek bedoeld voor benadeelden verkrijgbaar.

tel. (030) 303 85 90
Postbus 6028, 3503 PA Utrecht
Bezoekadres:
Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht
info@smpr.nl
smpr.nl

Protestantse
Kerk

tel. (030) 880 18 80
info@protestantsekerk.nl
protestantsekerk.nl

NOTEN

1. De volledige, actuele tekst van Ord. 10 en de GR 11-17 is te vinden op protestantsekerk.nl.
2. Of, indien de beschuldigde geen kerkelijke functie meer bekleedt, de regio waar de beschuldigde op het moment van indienen van de klacht lid is van een gemeente.
3. Bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon van Meldpunt SMPR, interkerkelijk samenwerkingsverband betreffende seksueel misbruik in pastorale relaties.
4. Het college beslist of de meegebrachte getuigen en deskundigen worden gehoord. Het college is daartoe niet verplicht.
5. Het college voor het opzicht kan - op verzoek van de degene die de beschuldiging heeft ingediend of van de beschuldigde - bepalen dat in het afschrift aan de kerkenraad de naam van degene die de beschuldiging heeft ingebracht en/of beschuldigde niet wordt vermeld (GR art. 17 lid 12).
6. Wat betreft het delen van de uitspraak met gemeenteleden: de opsomming uit ord. 10-11-3 en 4 is limitatief. De gemeenteleden hebben geen toegang tot de uitspraak. Ook de inhoud van de uitspraak mag de kerkenraad in principe niet met de gemeente delen. De opgelegde maatregel zelf mag wel worden meegedeeld wanneer het gaat om een ambtsdrager van de gemeente. Dit zal zich dus beperken tot: ds. X heeft een vermaning gekregen, of er is een schorsing opgelegd voor XX maanden.
7. Indien een tuchtmaatregel wordt opgelegd ook nog aan een aantal andere kerkelijke instanties, zie ord. 10, art. 10, lid 4.
8. Het generaal college voor het opzicht kan ook op eigen initiatief een uitspraak van een classicaal college onderzoeken, bijvoorbeeld vanuit zijn taak de eenheid van kerkelijke rechtspraak te bewaken.

Protestantse
Kerk

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde

Klachtenbehandeling bij misbruik in pastorale relaties en gezagsrelaties

De interne procedure binnen de Protestantse Kerk in Nederland

Deze folder schetst in het kort de interne procedure van de Protestantse Kerk in Nederland voor de behandeling van klachten bij (seksueel) misbruik van pastorale relaties en gezagsrelaties. De procedure is vastgelegd in de kerkorde in ordinantie 10 (ord. 10) en de Generale Regeling 11 over de kerkelijke rechtspraak (GR 11). Deze GR besteedt in artikel 17 expliciet aandacht aan de behandeling van bezwaren inzake misbruik van pastorale relaties en gezagsrelaties.¹ De tekst in deze folder beperkt zich tot de hoofdlijnen. Waar nodig staat nadere informatie in een voetnoot.

Wat wordt verstaan onder (seksueel) misbruik van pastorale relaties en andere gezagsrelaties?

De omschrijving in de kerkorde luidt: 'Misbruik van macht en vertrouwen door degene die in een ambt of een dienst staat, een kerkelijke functie vervult of kerkelijke bevoegdheden uitoefent, in een pastorale relatie of in een relatie die betrokkene uit hoofde van dit ambt, deze dienst, functie of bevoegdheden onderhoudt, in de vorm van seksuele handelingen of toespelingen op of uitnodigingen tot seksueel contact dan wel van ander intimiderend gedrag, alles al dan niet onder druk van geheimhouding.' (GR 11-17)

Deze beschrijving beperkt zich dus niet tot pastorale relaties, maar geldt voor iedereen die - betaald of vrijwillig - een functie binnen de kerk heeft en uit dien hoofde in een bepaalde gezagsrelatie staat tot iemand anders. Zij allen dienen zich te onthouden van seksueel getint of ander ongewenst gedrag jegens degenen die aan hun (pastorale) zorg zijn toevertrouwd. Dat geldt voor predikanten, kerkelijk werkers en pastoraal medewerkers, maar bijvoorbeeld ook voor diakenen, kosters en begeleiders van jeugdgroepen.

Het classicaal college voor het opzicht

Een klacht over (mogelijk) misbruik wordt behandeld door een classicaal college voor het opzicht. Dit college kan gezien worden als de kerkelijke rechter van de Protestantse Kerk. Zo'n college bestaat uit vijf leden (predikanten en ouderlingen uit de betreffende classis), aangevuld met tenminste één adviserend lid die jurist is. In misbruikzaken wordt het college daarnaast aangevuld met twee deskundigen op het gebied van misbruik van pastorale relaties en gezagsrelaties.

Klachten (de GR spreekt van 'bezwaren') over misbruik van pastorale en gezagsrelaties kunnen worden ingediend bij de secretaris van het college voor het opzicht in de classis waar de beschuldigde op het moment van het indienen van de klacht een kerkelijke functie bekleedt.²

Contactgegevens van de secretaris van het classicaal college voor het opzicht zijn (digitaal) op te vragen bij de Protestantse Kerk of via het Meldpunt SMPR (zie het slotdeel van deze folder).

Wie kan klagen?

Een klacht kan worden ingediend door het slachtoffer ('degene die het misbruik betreft') of diens wettelijk vertegenwoordiger. Daarnaast kunnen klachten worden ingediend door de kerkenraad of het breed moderamen van de classicale vergadering. Ook anderen kunnen zaken aanmelden bij het college. Die zaken worden door het college alleen in behandeling genomen als het slachtoffer (ook wel aangeduid als benadeelde) weet van de klacht en bereid is een verklaring af te leggen.

De procedure: schriftelijke fase

Het college voor het opzicht stuurt degene die een zaak aanbrengt een (digitale) brief met uitleg over de procedure en vermelding van de termijnen die daarbij doorgaans in acht worden genomen. De kerkelijke procedure kent geen vastgestelde termijnen voor de behandeling door het classicaal college. Er wordt in de kerkorde wel gesproken over 'onverwijld' en 'zonder vertraging'.

De eerste fase van de procedure verloopt schriftelijk. De klacht wordt doorgestuurd aan de beschuldigde. Deze krijgt een termijn om hier schriftelijk op te reageren. Vervolgens krijgt de klagende partij de gelegenheid om schriftelijk op deze reactie te reageren. Zowel klagster of klager als beschuldigde hebben inzage in alle stukken. Ze ontvangen daarvan op verzoek een afschrift.

De procedure: mondelinge behandeling

Vervolgens vindt een mondelinge behandeling plaats, een zitting. Zowel de beschuldigde als degene die de klacht heeft ingediend, worden door het college gehoord. In beginsel worden de beschuldigde en degene die de klacht heeft ingediend in elkaars aanwezigheid gehoord.

De klagster/klager kan het college verzoeken om in beperkte kring, nl. door een van de deskundigen tezamen met een ander lid van het college, te worden gehoord. Het college beslist hierover. Een verzoek om klagster/klager en beschuldigde afzonderlijk van elkaar te horen wordt in zaken van misbruik in beginsel gehonoreerd.

Zowel klagster/klager als beschuldigde kunnen zich bij de mondelinge behandeling laten bijstaan door een raadsman of raadvrouw. Dat kan een advocaat zijn, maar ook een vertrouwenspersoon.³ Beide partijen kunnen (op eigen kosten) getuigen en/of deskundigen meenemen naar de zitting. Deze getuigen kunnen door het college worden gehoord.⁴

De beslissing

Het classicaal college voor het opzicht beoordeelt of de klacht gegrond is. In de procedurebeschrijving in de kerkorde zijn geen bewijsregels neergelegd, maar een klacht zal alleen gegrond worden verklaard als aannemelijk is dat er sprake is geweest van misbruik in een pastorale of gezagsrelatie. Daartoe moet bewezen worden dat er sprake was van een pastorale of gezagsrelatie en van grensoverschrijdend gedrag, bijvoorbeeld seksuele gedragingen. Onvrijwilligheid van het seksuele contact hoeft niet te worden aangetoond. Wanneer het college de klacht gegrond acht, kan het een of meer van de volgende maatregelen (middelen van kerkelijke tucht) opleggen.⁵

Voor ambtsdragers zijn deze maatregelen, oplopend in ernst:

- > een terechtwijzing
- > een vermaning
- > een ernstige vermaning of
- > een schorsing van het kiesrecht.

Als er sprake is van een veronachtzaming van of misbruik is gemaakt van het ambt, dan kan het college meer ingrijpende maatregelen opleggen, zoals:

- > een schorsing uit het ambt voor bepaalde of onbepaalde tijd of
- > ontzetting uit het ambt.

Als er sprake is van 'erniswekkende hardnekkigheid' in de onchristelijke belijdenis of levenswandel en na het toepassen van meerdere andere tuchtmaatregelen, kan het college ook tot de conclusie komen dat:

- > zij de gemeenschap van betrokkene met de Kerk verbroken achten.
- Dit is de meest vergaande maatregel en dient dan ook zeer terughoudend te worden toegepast.

Voor tuchtmaatregelen jegens gemeentelieden heeft het college voor het opzicht in eerste instantie de keuze uit vier maatregelen, oplopend in ernst:

- > een terechtwijzing
- > een vermaning om terug te keren van de onchristelijke weg in belijdenis en/of wandel
- > een ernstige vermaning dat door deelname aan het avondmaal in de bestaande situatie de gemeenschap geschaad zou worden
- > een schorsing voor bepaalde of onbepaalde tijd in de uitoefening van zowel het actief als het passief kiesrecht.

Er is bij 'erniswekkende hardnekkigheid', als er al eerder één of meer maatregelen zijn toegepast, een vijfde mogelijkheid:
> het door de houding van de beschuldigde verbroken achten van de gemeenschap met gemeente en kerk.

Tuchtmaatregelen kunnen alleen worden genomen als ten minste twee derde van het aantal leden van het college voor het opzicht dat de zaak behandelt daarmee instemt.

De uitspraak bevat de overwegingen op grond waarvan de beslissing is genomen en wordt binnen 30 dagen gestuurd aan de klagende en beschuldigde partij, aan de betreffende kerkenraad⁶ en aan het generaal college voor het opzicht.⁷

Beroep bij het generaal college voor het opzicht

Zowel degene die de beschuldiging inbrengt, de beschuldigde, als de betrokken kerkenraad of het betrokken breed moderamen van de classicale vergadering kunnen - als zij het niet eens zijn met de uitspraak - beroep instellen bij het generaal college voor het opzicht.⁸ Dit moet binnen 30 dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijs kennis kon worden genomen. Het beroep moet schriftelijk en gemotiveerd worden ingediend.

De behandeling door het generaal college verloopt op dezelfde wijze als de behandeling door het classicaal college.

Andere procedures

De in deze folder beschreven procedure is een interne, kerkelijke procedure. Slachtoffers kunnen daarnaast gebruikmaken van de procedures die het strafrecht en het civiele recht bieden. Zo kan van strafbare feiten aangifte gedaan worden bij de politie en kan via het civiele recht een contactverbod of een schadevergoeding worden gevorderd.